**LIETUVOS RESPUBLIKOS VISAGINO LAISVOSIOS EKONOMINĖS ZONOS ĮSTATYMO PROJEKTO DERINIMO PAŽYMA**

| Nr. | Institucijos pavadinimas, rašto data ir numeris | Pastabos ir pasiūlymai | Žyma apie pastabas ir pasiūlymus |
|---|---|---|---|
| 1. | **VšĮ „Girių inspekcija“, 2026-08-04 d. raštas Nr. GI-2026-08-04-02** | 1. Įstatymo projekte nurodomas tik bendras 223,6833 ha zonos plotas, o galutines LEZ ribas pavedama nustatyti Vyriausybei vėliau. Aiškinamajame rašte išvardyti šeši valstybinės žemės sklypai, tačiau nepateiktas tikslus LEZ ribų GIS poligonas, miško žemės poligonas, miško taksacinių sklypų sąrašas, kvartalai, miško grupės, medynų rūšinė sudėtis, amžius, skalsumas, tūris, gamtinės brandos požymiai ir numatomų pašalinti medžių inventorizacija.<br>Didžiausias numatytas sklypas – 212,4183 ha valstybinės žemės sklypas Grikiniškės g. 2, Karlų k., unikalus Nr. 4400-2110-7279, kadastro Nr. 4535:0003:7. Būtent šio sklypo dalyje aiškinamajame rašte nurodomas 144,7113 ha miško plotas ir branduolinės energetikos objektų sanitarinės apsaugos zonos. Vis dėlto nepateikta nei miško plotų schema, nei paaiškinimas, kuriuose taksaciniuose sklypuose ir kokiuose medynuose planuojamas miško žemės pavertimas.<br>Viešuose Geoportal duomenyse dalies teritorijos medynų amžius nerodomas, todėl vien vieša peržiūra neleidžia nustatyti, kokie medynai būtų prarasti. Šią spragą privalo užpildyti projekto rengėjas, gaudamas oficialius Valstybinės miškų tarnybos Miškų valstybės kadastro išrašus ir pateikdamas juos visuomenei kartu su projektu. | **Neatsižvelgta.**<br>Įstatymo projektu nėra priimami sprendimai dėl konkrečių miško žemės plotų pavertimo kitomis naudmenomis, valstybinės reikšmės miškų plotų išbraukimo iš valstybinės reikšmės miškų plotų schemų ar konkrečių medynų pašalinimo. Pažymėtina, kad įstatymo projektu nustatomas LEZ maksimalus teritorijos plotas, o galutines LEZ teritorijos ribas nustatys Vyriausybė, atlikusi teisės aktuose nustatytas procedūras.<br>Atkreiptinas dėmesys, kad vadovaujantis LEZPĮ, įstatyme LEZ teritorijos ribos gali būti nenustatomos, jeigu jų nustatymas pavedamas Vyriausybei.<br>Taip pat pažymėtina, kad pagal Miškų įstatymo 11 straipsnį miško žemės pavertimas kitomis naudmenomis turi būti suplanuotas teritorijų planavimo dokumentuose, o valstybinės reikšmės miškuose toks pavertimas galimas tik atlikus papildomas teisės aktuose nustatytas procedūras ir Vyriausybei priėmus atitinkamą sprendimą dėl miškų plotų išbraukimo iš valstybinės reikšmės miškų plotų.<br>Todėl informacija apie konkrečius miško kvartalus, taksacinius sklypus, medynų charakteristikas, numatomus pašalinti medžius ar kitus miškotvarkos duomenis nėra šio įstatymo projekto reguliavimo dalykas. Tokie duomenys, jei jų prireiks, bus vertinami ir naudojami vykdant vėlesnes teritorijų planavimo, miško žemės pavertimo kitomis naudmenomis, poveikio aplinkai vertinimo ir kitas specialiuosiuose teisės aktuose nustatytas procedūras. |
| | | 2. Viešame Geoportal EB svarbos natūralių buveinių sluoksnyje Drūkšių ežero pakrantėje žemės sklypo, kurio unikalus Nr. 4400-2110-7279, ribose matomi **91E0 tipo inventorizuoti Aliuvinių miškų plotai**. **Tai prioritetinė EB svarbos natūrali buveinė.** Atsižvelgiant į Lietuvos pareigas užtikrinti pakankamą EB svarbos buveinių apsaugą ir Europos Komisijos Lietuvai iškeltas pažeidimo procedūras **INFR(2018)2059 dėl „Natura 2000“ tinklo** | **Neatsižvelgta.**<br>Įstatymo projektu nėra priimami sprendimai dėl konkrečių ūkinės veiklos rūšių vykdymo, teritorijos užstatymo, miško žemės pavertimo kitomis naudmenomis ar kitų veiksmų, galinčių turėti tiesioginį poveikį Europos Bendrijos svarbos natūralioms buveinėms, saugomoms rūšims ar ekologiniams ryšiams. Konkretūs LEZ teritorijos vystymo sprendiniai bus nustatomi ir vertinami vėlesniuose teritorijų planavimo, poveikio aplinkai vertinimo, planuojamos ūkinės veiklos poveikio „Natura 2000“ |

| | | | |
|---|---|---|---|
| | | **nepakankamumo ir INFR(2020)2371 dėl apsaugos tikslų nustatymo trūkumų**, jos faktinis buvimas ir būklė turi būti patikrinti prieš priimant teritoriją negrįžtamai keičiančius sprendimus. Be tikslaus LEZ, miško žemės ir plėtros etapų GIS sugretinimo negalima patikimai nustatyti, ar planuojami sprendiniai tikrai patenka į šias buveines, jas fragmentuoja, keičia vandens režimą ar kitaip veikia jų struktūrą ir funkcijas.<br>Aiškinamajame rašte nėra nei EB svarbos buveinių, nei saugomų rūšių, nei ekologinių jungčių, nei Drūkšių ežero pakrantės gamtinių vertybių analizės. Taip pat nepateikta Valstybinės saugomų teritorijų tarnybos išvada. Prašome VSTT neapsiriboti informacinių sistemų duomenų ar teritorijų ribų administraciniu sugretinimu, bet organizuoti kompetentingų buveinių specialistų atliekamą patikrą vietoje ir nustatyti, ar žemės sklypo, kurio unikalus Nr. 4400-2110-7279, ribose Geoportal EB svarbos natūralių buveinių sluoksnyje pažymėti inventorizuoti 91E0 Aliuvinių miškų plotai faktiškai išlikę, ar jie atitinka šio buveinės tipo diagnostinius požymius, kokios yra jų tikslios ribos, plotas, struktūra, funkcijos ir apsaugos būklė. Prašome pateikti motyvuotą rašytinę išvadą, aiškiai patvirtinančią buveinės buvimą ir jos ribas arba, jeigu būtų nustatyta, kad buveinė neišlikusi ar anksčiau inventorizuota netiksliai, nurodančią tai pagrindžiančius naujos lauko patikros duomenis, taikytą metodiką, patikros datą, specialistus ir kartografinę medžiagą. Iki tokios patikros ir motyvuotos išvados pateikimo inventorizuota 91E0 buveinė negali būti laikoma neegzistuojančia ar neaktualia planuojant LEZ teritoriją. Aplinkybė, kad dalis teritorijos yra buvusios atominės elektrinės aptarnavimo ar pramoninėje aplinkoje, savaime nepanaikina pakrantės, miško, savaiminių želdinių ir buveinių ekologinės vertės. Priešingai, žaliosios teritorijos tarp pramoninių objektų ir Drūkšių ežero gali atlikti buferinę, vandens | teritorijoms reikšmingumo nustatymo ir kituose teisės aktuose nustatytuose procesuose.<br>Pažymėtina, kad pagal Lietuvos Respublikos planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatymą, Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų įstatymą ir kitus aplinkos apsaugą reglamentuojančius teisės aktus, prieš priimant sprendimus dėl konkrečios ūkinės veiklos ar teritorijos vystymo privalo būti atliekami atitinkami aplinkosauginiai vertinimai, kurių metu vertinamas galimas poveikis Europos Bendrijos svarbos buveinėms, saugomoms rūšims, ekologiniams ryšiams ir „Natura 2000“ teritorijoms. Todėl įstatymo projekto rengimo stadijoje nėra teisinio pagrindo atlikti pastaboje nurodomus detalius buveinių lauko tyrimus, nustatyti tikslias buveinių ribas, rengti buveinių būklės vertinimus ar gauti išvadas dėl konkrečių teritorijos vystymo sprendinių poveikio, nes tokie sprendiniai šiuo įstatymo projektu nėra nustatomi. |

| | | | |
|---|---|---|---|
| | | apsaugos, mikroklimato, ekologinių ryšių ir taršos sulaikymo funkciją, todėl jų pašalinimas turi būti vertinamas atskirai ir remiantis tyrimais. | |
| | | 3.Vieši duomenys rodo, kad sklypas, kurio unikalus Nr. 4400-2110-7279, patenka į Drūkšių ežero paviršinio vandens telkinio apsaugos zoną ir į branduolinės energetikos objektų sanitarinės apsaugos zonas. Sklypai, kurių unikalūs Nr. 4400-6295-3172, 4400-6287-1044 ir 4400-6269-7769 patenka į požeminio vandens vandenviečių apsaugos zoną. Aiškinamajame rašte aptartos tik dvi branduolinės energetikos objektų sanitarinės apsaugos zonos, tačiau nepateikta jų tiksli erdvinė aprėptis, konkrečios planuojamos veiklos, reikalingi pritarimai ir atitikties išvada. Paviršinio vandens ir požeminio vandens apsaugos zonos apskritai neaptartos.<br>Šios apsaugos zonos savaime nenustato bendro draudimo pakeisti pagrindinę žemės naudojimo paskirtį ar miško žemę paversti kitomis naudmenomis. Tačiau jos nustato esminius veiklos, statybos, taršos, nuotekų, cheminių medžiagų, atliekų tvarkymo ir pakrantės naudojimo ribojimus. Todėl išvada, kad visi sklypai yra tinkami LEZ steigimui, negali būti daroma vien pagal esamą paskirtį ir bendrojo plano sprendinius.<br>Branduolinės energetikos objektų sanitarinės apsaugos zonoje kita, su branduolinės energetikos objektu nesusijusi veikla galima tik gavus nustatytus licencijų turėtojų ir Radiacinės saugos centro pritarimus, o licencijos turėtojo pritarimui reikalingas Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos sutikimas. Be to, draudžiama planuoti teritorijas rekreacijai, gyvenamosios, viešbučių, kultūros, švietimo, poilsio, gydymo, sporto ir dalies kitų paskirčių objektams, išskyrus siauras įstatyme numatytas išimtis. Projekte nėra pateikta, kokių rūšių 9–20 įmonių veikla numatoma ir ar ji realiai suderinama su šiomis sąlygomis. | **Neatsižvelgta.**<br>Įstatymo projektu nėra priimami sprendimai dėl konkrečių ūkinių veiklų vykdymo, statinių statybos, infrastruktūros objektų išdėstymo, atliekų tvarkymo, cheminių medžiagų naudojimo ar kitų konkrečių veiksmų, kuriems būtų tiesiogiai taikomi specialiųjų žemės naudojimo sąlygų nustatyti apribojimai. Įstatymo projektu sprendžiamas LEZ steigimo klausimas, o konkretūs teritorijos vystymo sprendiniai bus nustatomi ir vertinami vėlesnėse procedūrose.<br>Specialiosios žemės naudojimo sąlygos, taikomos branduolinės energetikos objektų sanitarinės apsaugos zonoms, paviršinio vandens telkinių apsaugos zonoms, požeminio vandens vandenviečių apsaugos zonoms ir kitoms teritorijoms, galioja nepriklausomai nuo LEZ steigimo fakto ir turi būti taikomos visiems atitinkamoje teritorijoje planuojamiems projektams bei veikloms.<br>Todėl konkrečių veiklų atitiktis šioms specialiosioms sąlygoms, reikalingų sutikimų ar leidimų gavimas, poveikio vertinimas ir kiti susiję klausimai bus sprendžiami konkrečių investicinių projektų planavimo, teritorijų planavimo, projektavimo, statybos leidimų išdavimo, poveikio aplinkai vertinimo ir kitų teisės aktuose nustatytų procedūrų metu. |

| | | | |
|---|---|---|---|
| | | Paviršinio vandens telkinio apsaugos zonoje taikomi statybos, šlaitų, pakrantės prieinamumo, transporto ir kiti ribojimai. Požeminio vandens vandenviečių apsaugos zonose ribojamos pavojingos cheminės medžiagos, atliekų tvarkymas, naftos produktų saugyklos, nuotekų įrenginiai ir kitos veiklos, tačiau konkretūs ribojimai priklauso nuo vandenvietės grupės, juostos ir sektoriaus. Projekto medžiagoje nepateikta, kokioms juostoms ir sektoriams priskiriamos konkrečios sklypų dalys.<br>Prašome pateikti visų specialiųjų žemės naudojimo sąlygų GIS sluoksnių sugretinimą su kiekvienu LEZ sklypu ir planuojamu plėtros etapu, nurodyti kiekvienos zonos plotą sklype, taikomus ribojimus, planuojamas veiklas ir gautus kompetentingų institucijų pritarimus. Kol tai nepadaryta, teiginys, kad pirmasis 38 ha branduolys neturi kliūčių greitam įveiklinimui, yra nepagrįstas. | |
| | | 4. Projekto medžiagoje nepateikta atrankos dėl poveikio aplinkai vertinimo išvada, poveikio aplinkai vertinimas, strateginio pasekmių aplinkai vertinimo dokumentai ar „Natura 2000“ reikšmingumo vertinimas. Aiškinamajame rašte net nurodoma, kad neigiamų projekto pasekmių nenumatoma, nors tame pačiame dokumente planuojamas 144,7113 ha miško žemės pavertimas kitomis naudmenomis, infrastruktūros plėtra ir iki 20 įmonių veikla.<br>Poveikio vertinimo pareigos gali priklausyti nuo konkrečių teritorijų planavimo dokumentų, infrastruktūros ir būsimų ūkinių veiklų, tačiau teisėkūros paketas jau dabar priima strateginį sprendimą dėl vietos, bendro ploto, valstybei svarbaus projekto statuso ir prielaidų išmiškinti didžiąją teritorijos dalį. Todėl iki projekto priėmimo turi būti aiškiai atsakyta, kokios SPAV, PAV atrankos, PAV ir buveinių vertinimo procedūros buvo ar bus taikomos ir kodėl jos neatliktos prieš pasirenkant teritoriją. 3<br>Alternatyvų analizė turi apimti ne tik skirtingus teritorijos vystymo etapus, bet ir mažesnį LEZ plotą, | **Neatsižvelgta.**<br>Įstatymo projektu nėra planuojama konkreti ūkinė veikla, netvirtinami teritorijų planavimo dokumentai, nenustatomi konkretūs infrastruktūros objektai, jų vieta, techniniai sprendiniai ar konkretūs investiciniai projektai.<br>Pagal Planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatymą, Teritorijų planavimo įstatymą ir kitus specialiuosius teisės aktus, poveikio aplinkai vertinimo, atrankos dėl poveikio aplinkai vertinimo, strateginio pasekmių aplinkai vertinimo ar poveikio „Natura 2000“ teritorijoms reikšmingumo nustatymo procedūros atliekamos tais atvejais, kai rengiami atitinkami teritorijų planavimo dokumentai arba planuojama konkreti ūkinė veikla, kuriai tokios procedūros yra privalomos.<br>Visų konkrečių teritorijos vystymo sprendinių atitiktis aplinkos apsaugos reikalavimams bus vertinama teisės aktų nustatyta tvarka. |

| | | | |
|---|---|---|---|
| | | miško žemės išėmimą iš LEZ ribų, jau užstatytų ar apleistų pramoninių plotų panaudojimą, 38 ha arba kito medynu neapaugusio branduolio vystymą be automatinės tolesnės plėtros į mišką, taip pat nulinę alternatyvą. | |
| | | 5. Aiškinamajame rašte nurodoma, kad pirmiausia būtų formuojamas apie 38 ha pirminis LEZ branduolys, kuriame miško žemės plotai esą minimalūs arba galėtų būti tvarkomi taikant „riboto masto išmiškinimą“. Nepateikta šio 38 ha ploto riba, miško hektarų skaičius, medynų inventorizacija, planuojamų 10–15 ha sklypų schema, kelių ir inžinerinių tinklų trasos ar kriterijai, kada ir kokiomis sąlygomis būtų pereinama prie vėlesnių plėtros etapų. Formuluotė „riboto masto išmiškinimas“ nėra pakankamas teisinis ar aplinkosauginis pagrindimas. Kiekvienas miško žemės plotas turi būti nurodytas hektarais ir koordinatėmis, o jo praradimas pagrįstas būtinybe, proporcingumu ir mažiausiai žalingos alternatyvos pasirinkimu. | **Neatsižvelgta.**<br>Įstatymo projekto ir jo aiškinamojo rašto paskirtis nėra nustatyti konkrečių žemės sklypų ribų, inžinerinės infrastruktūros trasų, medynų inventorizacijos duomenų ar kitų techninių sprendinių. Šie klausimai bus sprendžiami ir detalizuojami vėlesniuose teritorijų planavimo, žemės naudojimo, poveikio aplinkai vertinimo ir projektavimo etapuose, vadovaujantis teritorijų planavimo, miškų, specialiųjų žemės naudojimo sąlygų ir kitais taikytinais teisės aktais.<br>Aiškinamajame rašte pateikiamas preliminarus pirminio LEZ vystymo etapo apibūdinimas, siekiant iliustruoti numatomą LEZ plėtros mastą. Ši informacija nėra teritorijų planavimo dokumentas ir nesukuria teisinių pasekmių dėl konkrečių teritorijų, miško žemės plotų ar infrastruktūros sprendinių. |
| | | 6. Viešuose ortofotografiniuose vaizduose sklypuose unikalūs Nr. 4400-6287-1044, 4400-6269-7769 ir 4400-6295-3172 matyti žalios, vietomis medžiais ir krūmais apaugusios teritorijos. Dalis jų Miškų kadastre gali būti nepažymėtos kaip miškas ar savaiminukai. Tačiau formalus neįregistravimas nereiškia, kad želdiniai neegzistuoja ar neturi ekologinės vertės.<br>Siekiant apsaugoti galimai saugotinus želdinius šiose teritorijose, prašome atlikti faktinę visų sklypų želdinių inventorizaciją, nustatyti medžių ir krūmų rūšis, amžių, skersmenį, būklę, savaiminės kilmės plotus, buveinių požymius ir ryšį su Drūkšių ežero pakrantės ekosistemomis. Vertinant LEZ poveikį turi būti skaičiuojama ne tik registruota miško žemė, bet ir visa faktiškai prarandama žalioji danga. | **Neatsižvelgta.**<br>Vadovaujantis galiojančiu teisiniu reguliavimu, rengiant konkrečius teritorijų planavimo ar statybos sprendinius privalo būti atliekami visi teisės aktuose nustatyti aplinkosauginiai vertinimai, tyrimai ir procedūros, jeigu jie yra reikalingi. Šių procedūrų metu ir būtų vertinami teritorijoje esantys želdiniai, jų būklė, ekologinė vertė, galimos saugomos buveinės bei numatomų sprendinių poveikis aplinkai.<br>Todėl nėra pagrindo įstatymo projekto rengimo stadijoje atlikti pastaboje nurodytą detalią želdinių inventorizaciją ar vertinti galimai prarandamos žaliosios dangos mastą, nes tokie vertinimai atliekami priimant konkrečius teritorijų vystymo sprendinius teisės aktų nustatyta tvarka. |
| | | 7. Preliminarus valstybės biudžeto poreikis nurodomas 21 178 685,55 Eur, iš jų 2 593 578 Eur – kompensacijai už miško žemės pavertimą kitomis | **Neatsižvelgta.**<br>Aiškinamajame rašte nurodyta kompensacijos už miško žemės pavertimą kitomis naudmenomis suma yra preliminari ir |

| | | | |
|---|---|---|---|
| | | naudmenomis. Tačiau nepateikta kompensacijos skaičiavimo lentelė, vertinti miško plotai, medynų charakteristikos, taikyti koeficientai, atkuriamo miško vieta ar įrodymas, kad suma apskaičiuota būtent visam 144,7113 ha plotui.<br>Aiškinamajame rašte teigiama, kad projekto antikorupcinis vertinimas atliktas ir korupcijos pasireiškimo tikimybė labai maža, tačiau kartu nurodyta, kad projekto rengimo metu specialistų vertinimų ir išvadų negauta. Toks formalus teiginys neatsako į esmines rizikas: 99 metų valstybinės žemės nuomą be aukciono, miško žemės statuso panaikinimą, dideles valstybės investicijas, būsimų investuotojų ir veiklų neapibrėžtumą, galimą kompensacijos apskaičiavimo nepagrįstumą ir teritorijos tinkamumo ribojimus.<br>Prašome Specialiųjų tyrimų tarnybos atlikti tikslinį antikorupcinį vertinimą, apimantį teritorijos parinkimo procesą, galimybių studijos rengėjus ir užsakovus, alternatyvas, žemės nuomos sąlygas, tiesioginius ir netiesioginius naudos gavėjus, kompensacijos už miško žemę apskaičiavimą, infrastruktūros finansavimą, būsimų investuotojų atrankos skaidrumą ir sprendimo galutinę LEZ ribą nustatyti vėlesniu Vyriausybės nutarimu rizikas. | apskaičiuota pagal rengiant projektą turėtus duomenis bei galiojančiuose teisės aktuose nustatytus kompensacijų apskaičiavimo principus. Galutinė kompensacijos suma gali būti nustatyta tik atlikus teisės aktuose numatytas procedūras, įvertinus faktinius plotus, jų charakteristikas ir kitus reikšmingus duomenis. |
| | | 8. Derinimo lydraščio adresatų sąraše STT nenurodyta, o projekto rengėjai apsiribojo savo pačių teiginiu apie mažą korupcijos riziką. Taip pat nepateiktos VMT, VSTT, AAA, VATESI ir Radiacinės saugos centro specialistų išvados, nors jų kompetencija tiesiogiai susijusi su planuojamu miško žemės pavertimu, buveinėmis, poveikio aplinkai procedūromis, branduoline ir radiacine sauga. Prašome prieš teikiant projektą Vyriausybei gauti ir viešai paskelbti:<br>- VMT išvadą dėl miško žemės ribų ir medynų;<br>- VSTT išvadą, pagrįstą lauko patikra, dėl žemės sklype, kurio unikalus Nr. 4400-2110-7279, inventorizuotų 91E0 Aliuvinių miškų ir kitų EB | **Atsižvelgta iš dalies.**<br>2026-09-04 d. gauta Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos išvada Nr. 22.1-551<br>2026-09-24 d. gautas Valstybinės miškų tarnybos raštas Nr. R2-4198. |

| | | | |
|---|---|---|---|
| | | svarbos natūralių buveinių faktinio buvimo, tikslių ribų, būklės, hidrologinių ryšių, išsaugojimo poreikio ir galimo planuojamos LEZ poveikio. VSTT išvadoje turi būti aiškiai nurodyta, ar inventorizacijos duomenys patvirtinami, tikslinami ar paneigiami, ir pateiktas tokio sprendimo faktinis bei metodinis pagrindimas.<br>- AAA išvadą dėl PAV ir SPAV procedūrų; VATESI, Radiacinės saugos centro ir branduolinės energetikos objekto licencijų turėtojų išvadas dėl numatomos veiklos galimumo; atsakingos institucijos išvadą dėl paviršinio ir požeminio vandens apsaugos. | |